

På tal om jämsköldhet

ÅLAND 2021

Innehåll

Ett hållbart Åland är jämställt	3
Jämställdhet och statistik	5
Några steg på vägen	7
Beskrivning av statistiken	11
Befolkning	12
Arbetsmarknad	24
Inkomster och löner	35
Social- och hälsovård	42
Utbildning, fritid och brottslighet	56
Inflytande och makt	69

Ett hållbart Åland är jämställt

Ålands jämställdhetsarbete ska konkret och effektivt bidra till ett jämställt samhälle. Åland har en lång väg kvar innan alla kvinnor och män, flickor och pojkar har samma makt, inflytande och möjligheter att påverka och forma sina liv och bidra till samhällets utveckling.

Jämställdhet är lönsamt för oss alla i samhället. Vi har alla att vinna på ett medvetet och målinriktat jämställdhetsarbete. Det handlar om ett socialt hållbart Åland vilket är en viktig grundsten för att uppnå visionen i vår Utvecklings- och hållbarhetsagenda där alla kan blomstra.

Ska vi nå vårt mål är könsuppdelad statistik grundläggande om vi ska kunna fatta kloka, hållbara beslut och åtgärder. Både likheter och skillnader mellan kvinnor och män ska uppmärksammas för att göra de analyser som krävs för att utforma rätt insatser i arbetet för jämställdhet.

Det är viktigt att komma ihåg att kvinnor och män, pojkar och flickor inte är enhetliga grupper. Vi har dessutom personer som inte definierar sig inom dessa kön. Därför är det viktigt att i jämställdhetsarbetet både i teori och praktik ha intersektionalitet i åtanke som etnicitet, ålder och socioekonomisk situation.

Denna lilla bok På tal om jämställdhet är den sjätte i ordningen med jämställdhetsstatistik som ges ut av Ålands landskapsregering i samarbete med ÅSUB. Den innehåller värdefulla fakta inom bland annat löner, pensioner, föräldraledighet, hälsa, utbildning och makt. Det är allas ansvar att reflektera och hantera verkligheten som speglas i statistik och vilket Åland vi har idag Åland 100 och vilket Åland vi vill ha i framtiden.

Annika Hambrudd

Utbildnings- och kulturminister med ansvar för jämställdhet
Ålands landskapsregering

Jämställdhet och statistik

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken på Åland är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Med detta som utgångspunkt har lanskapsregeringen ställt upp sex delmål:

- en jämn fördelning av makt och inflytande
- ekonomisk jämställdhet
- jämställd utbildning
- jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet
- jämställd hälsa
- mäns våld mot kvinnor ska upphöra

En förutsättning för att kunna arbeta med jämställdhetsmålen och genomföra de ändringar som behövs för att uppnå jämställdhet, är att det finns tillgång till grundläggande fakta om kvinnors och mäns, flickors och pojkars situation och livsvillkor. Kön ska därför vara en genomgående indelningsgrund i statistiken för Åland. Det innebär att all statistik för Åland som samlas in, delas in för kvinnor respektive män. Avsikten är att presentera könsspecifik statistik på så många områden som möjligt.

Arbetet för ett jämställt samhälle kräver att ett jämställdhetsperspektiv läggs på alla områden i samhället. Denna strategi kallas jämställdhetsintegrering och innebär att jämställdhetsperspektivet ska integreras i beslutsprocesser och

vid fördelning av resurser, men också finnas med för en ökad medvetenhet om normer. Det är inte tillräckligt att samla in och dela upp statistik efter kön, utan statistiken måste leda vidare i analyser, mål och åtgärder för att vara meningsfull. Genom aktuell och befintlig statistik kan mönster upptäckas och de normer som ligger bakom statistiken synliggöras.

Samtidigt som genus- och jämställdhetsfrågor ska vara en integrerad del av varje verksamhetsområde, behöver vi också motverka könsdiskriminering genom aktivt jämställdhetsarbete i form av särskilda åtgärder, insatser och projekt.

”På tal om jämställdhet” finns att ladda ner på sidan <https://www.asub.ax/sv/allmanna-statistikpublikationer/pa-tal-om-jamstalldhet>. På ÅSUBs webbplats finns ytterligare statistik och rapporter som belyser jämställdhet.

Kristin Mattsson
Specialsakkunnig i jämställdhet
Ålands landskapsregering

Några steg på vägen

- 1863 Kvinnan myndig vid 25 års ålder
- 1863 Giftomannarätten avskaffades
- 1863 Ensamma kvinnor fick kommunal rösträtt i landskommuner
- 1864 Ogifta kvinnor fick rätt att bestämma över sin inkomst
- 1872 Ensamma kvinnor fick kommunal rösträtt i städer
- 1878 Lika arvsrätt för syster och bror
- 1889 Giftna kvinnor fick rätt att bestämma över sin inkomst
- 1901 Studentexamensrätt för flickor
- 1906 Allmän och lika rösträtt infördes, även kvinnor valbara
- 1910 Första Marthaföreningen på Åland
- 1912 Marthadistriktet bildades
- 1919 Rätt för maken att förvärvsarbete utan makens tillstånd
- 1922 Lagen om arbetsavtal ersatte tjänstehjonsstadgan, husagan avskaffades
- 1922 En (1) kvinna invald i Ålands första landsting
- 1930 Äktenskapslagen genom vilken maken befriades från makens förmyndarskap och även fick rätt till egendom
- 1937 Lagen om moderskapsunderstöd
- 1949 Första barnträdgården i Mariehamn
- 1961 P-pillret godkändes
- 1962 Principen om lika lön för lika arbete inom offentlig och privat sektor
- 1963 Undertecknande av FN:s arbetsorgans (ILO) konvention om lika lön för kvinnor och män för arbete av lika värde

- 1970 Fri abort infördes
- 1971 Homosexuellt beteende avkriminaliserades
- 1971 Förvärvsarbetande kvinnor får inte avskedas p.g.a. graviditet, förlossning eller föräldraledighet
- 1975 FNs internationella kvinnokonferens
- 1976—
1978 Politiska kvinnogrupper bildades på Åland
- 1978 Föräldrarna fick rätt att dela upp föräldraledigheten mellan sig. Pappan erhöll sex dagar föräldraledighet i samband med barnets födelse
- 1979 Pappan fick 12 dagars föräldraledighet
- 1980 Pappans föräldraledighet utökades till 36 dagar, 12 dagar vid barnets födelse och 24 dagar enligt överenskommelse med mamman (gifta par)
- 1980 Två kvinnor ordinarie ledamöter i Ålands landskapsstyrelse
- 1980 Begreppet "jämslällhet" infördes i landskapslagen om utvecklande av utbildningen på gymnasialstadiet
- 1981 Homosexualitet ströks från listan över sjukdomar
- 1982 Landskapslag om landskapet Ålands jämslällhetsdelegation
- 1982 Stöd för vård av barn i hemmet. Pappan erhöll rätt till 100 dagars föräldraledighet
- 1985 Föräldrarna fick rätt att dela och sinsemellan fördela föräldraledigheten (även sambor)
- 1986 Finland ratificerar konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor
- 1986 Kvinnan fick rätt att behålla sitt släktnamn i äktenskapet. Barnen fick rätt att ta mammans eller pappans släktnamn

- 1988 Första kvinnorna prästvigdes i Finland
- 1988 Kvinnlig kyrkoherde i Lemland-Lumparlands församling (första kvinnan som innehade kyrkoherdetiteln i Finland)
- 1988 Kvinna stadsdirektör i Mariehamn (första kvinnan som stadsdirektör i Finland)
- 1988 Begreppet "jämslällldhet" infördes i grundskollagen för landskapet Åland
- 1989 Jämställdhetslagen (diskriminering på grund av kön förbjöds)
- 1991 Pappan fick sex egna föräldraledighetsdagar (som gick förlorade om han inte tog ut dem)
- 1992 Revidering av jämställdhetslagen (förbudet mot indirekt diskriminering och diskriminering p.g.a. graviditet och föräldraskap förtydligades)
- 1993 Första kvinnan kontraktsprost
- 1994 Våldtäkt inom äktenskapet kriminaliserades
- 1995 Revidering av jämställdhetslagen (kvotbestämmelse och skyldighet att göra upp jämställdhetsplaner infördes)
- 1995 Misshandel föll under allmänt åtal
- 1997 Alla icke läropliktiga barn fick rätt till kommunal barnomsorg
- 1999 Förnyelse av lagen om sexualbrott
- utvidgades med ett nytt brott "tvingande till samlag"
- våldtäkt under allmänt åtal
- 1999 Lagen om besöksförbud
- 2000 Första kvinnan vald till Finlands president
- 2001 Första kvinnan vald till talman i Ålands lagting
- 2002 Första kvinnan chefredaktör på Åland

- 2003 Rätt till partiell föräldraledighet för mamman och pappan
- 2003 Möjlighet till förlängd pappaledighet
- 2005 Revidering av jämställdhetslagen (implementerade EU-direktiv, effektiviserad jämställdhetsplanering, lika lönarbetet)
- 2007 Första kvinnan utsedd till lantråd i Ålands landskapsregering
- 2007 Första kvinnan utsedd till åländsk riksdagsledamot
- 2011 Undertecknande av Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i nära relationer (Istanbulkonventionen)
- 2012 Jämställdhetsintegrering av budget för landskapet Åland
- 2015 Könsneutral äktenskapslag (i kraft 2017)
- 2016 Utvecklings- och hållbarhetsagenda för Åland där jämställdhet ingår i utvecklingsmål 2 (Alla känner tillit och har möjlighet att vara delaktiga i samhället)
- 2019 Jämställdhetsbonus till partier med jämställda kandidatlistor i valet 2019
- 2019 Agenda för jämställdhet 2019—2030
- 2020 Strategi för nolltolerans mot våld i nära relationer 2020—2030

Beskrivning av statistiken

Statistiken i denna publikation är sammanställd av Ålands statistik- och utredningsbyrå. Uppgifterna kommer i huvudsak från ÅSUBs egen produktion, men uppgifter från andra myndigheter såsom Statistikcentralen, Folkpensionsanstalten, Ålands landskapsregering och kommunerna har också använts. Källan anges i anslutning till respektive tabell/diagram.

Statistiken är avsedd att ge en bild av skillnader och likheter mellan kvinnor och män inom olika samhällsområden. Siffrorna är i första hand de senast tillgängliga, men i många fall visas också äldre uppgifter för att belysa utvecklingen över tiden. Varje avsnitt börjar med en beskrivande text. Det finns också korta kommentarer och förklaringar i anslutning till vissa tabeller.

Uppgifterna gäller till övervägande del Åland som helhet. Vissa siffror presenteras dock efter kommun eller region. Regionerna är Mariehamn, landsbygden och skärgården. Landsbygden innefattar fasta Ålands nio landskommuner och till skärgården hör kommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö.

Teckenförklaring:

K Kvinnor

M Män

- Exakt 0 enheter (st)

0 Mellan 0 och 0,5 enheter

. Uppgift ologisk, kan ej förekomma

.. Uppgift saknas eller är alltför osäker för att anges

Befolkning

Könsfördelningen i befolkningen är inte helt jämn. På grund av kvinnornas högre livslängd har det funnits något flera kvinnor än män i befolkningen. Förutom att kvinnor i genomsnitt lever längre än män finns det också skillnader när det gäller dödsorsaker.

Kvinnoöverskottet har dock minskat under 2000-talet, främst beroende på att det har fötts flera pojkar än flickor. I åldersgrupperna under 50 år råder ett kvinnunderskott.

Mariehamn har en kvinnomajoritet bland invånarna, medan det bor något flera män än kvinnor på landsbygden och i skärgården. Sedan år 2000 har kvinnoflertalet minskat något i staden, medan majoriteten av män i skärgården har stigit i viss mån.

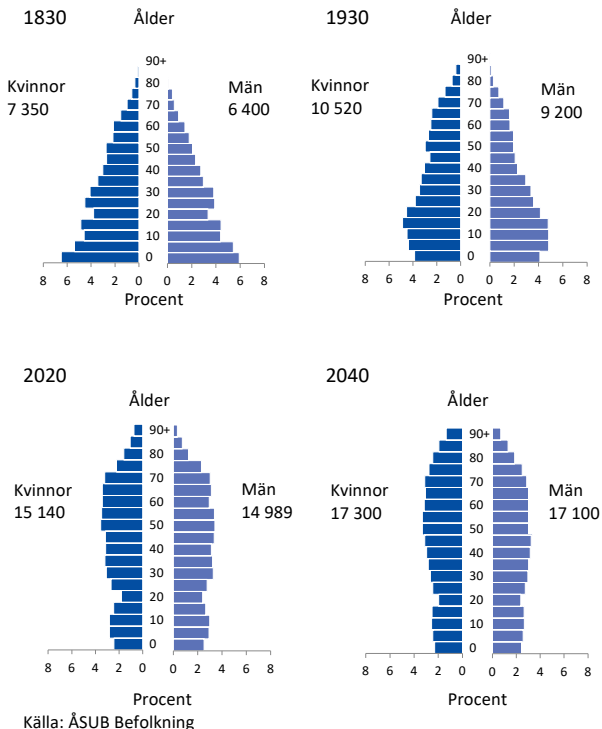
Den största förändringen i befolkningsstrukturen under 2000-talet, den betydande ökningen av invånare födda utanför Norden, har varit ungefär lika markant för både kvinnor och män. Antalet kvinnor med andra språk än svenska har ökat med 1 300 och motsvarande siffra för männen är nästan lika stor. Befolkningspyramiderna på sidan 14 visar de stora långsiktiga förändringar som har skett beträffande befolkningens åldersstruktur tack vare de sjunkande födelsetalen och den kraftiga nedgången av dödligheten för barn och unga, samt av att folk lever allt längre.

Befolkning efter kommun 2000 och 2020

Kommun	2000		2020	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Brändö	247	267	213	236
Eckerö	418	412	455	503
Finström	1 170	1 129	1 302	1 301
Föglö	293	302	252	274
Geta	232	246	252	259
Hammarland	664	687	778	821
Jomala	1 639	1 689	2 662	2 724
Kumlinge	182	223	144	163
Kökar	134	162	101	124
Lemland	772	813	1 053	1 061
Lumparland	179	198	176	196
Saltvik	837	842	905	901
Sottunga	72	57	45	56
Sund	493	520	488	519
Vårdö	199	210	225	235
Mariehamn	5 545	4 943	6 089	5 616
Landsbygden	6 404	6 536	8 071	8 285
Skärgården	1 127	1 221	980	1 088
Åland	13 076	12 700	15 140	14 989

Källa: ÅSUB Befolkning

Befolkning efter ålder 1830, 1930 och 2020 samt prognos för 2040

Pyramiderna visar befolkningens struktur och inte invånarantalet. Totala invånarantalet var 13 757 år 1830, 19 705 år 1930 och 30 129 år 2020. För år 2040 beräknas befolkningen uppgå till 34 400 invånare.

Procentuell fördelning på civilstånd efter ålder 2020

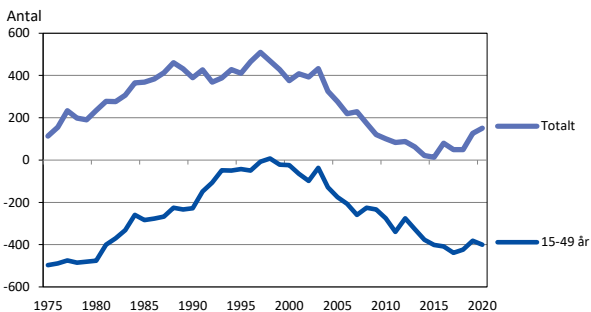
Ålder	Kvinnor				Män			
	Ogifta	Gifta	Från- skilda	Änkor	Ogifta	Gifta	Från- skilda	Änk- lingar
0-19	100	0	-	-	100	-	-	-
20-29	90	9	2	-	95	4	1	-
30-39	55	38	7	0	66	28	6	0
40-64	31	51	16	2	36	50	13	1
65-74	14	56	18	12	19	63	14	4
75+	5	34	13	48	10	63	12	15

Källa: ÅSUB Befolkning

Tabellen visar endast det formella civilståndet och ger inte någon fullständig bild av befolkningens familjesituation eftersom samboende inte visas som en särskild kategori.

Hälften av kvinnorna som har fyllt 75 år är änkor, medan majoriteten av männen i denna ålder är gifta.

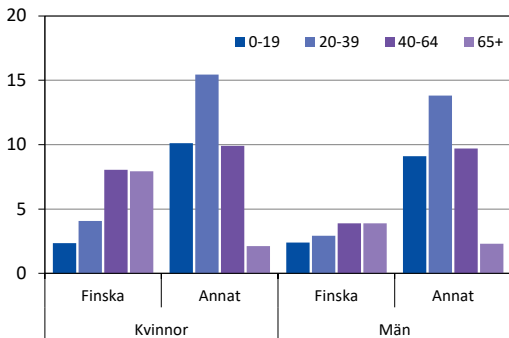
Kvinnoöverskott/-underskott åren 1975—2020

Källa: ÅSUB Befolkning

Andel invånare med annat språk än svenska efter ålder 2020

Procent

Källa: ÅSUB Befolkning

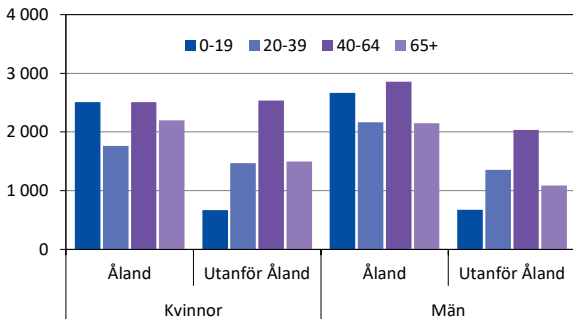
Flera kvinnor än män är födda utanför Åland och har andra språk än svenska. Beträffande personer med andra språk än svenska gäller för såväl kvinnor som män att finska dominerar bland de äldre, medan andra språk är betydligt vanligare bland de yngre.

Sedan år 2000 har antalet kvinnor födda utanför Åland ökat med 2 100, varav 250 födda i Finland, 700 i Sverige och 1 100 utanför Norden. Männerna med annan födelseort än Åland har blivit 2 200 flera. Av denna ökning står födda i Finland för 200, födda i Sverige för 900 och män som kommer från utomnordiska länder för 1 000.

Andelen födda utanför Åland är allra störst i åldrarna 35–49 år, där nästan 55 procent av kvinnorna och närmare 45 procent av männen har sitt ursprung någon annanstans.

Invånare efter födelseort och ålder 2020

Personer

Källa: ÅSUB Befolkning

Befolkning efter födelseort 2000 och 2020

Födelseland	2000		2020	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	13 076	12 700	15 140	14 989
Åland	8 981	9 701	8 971	9 836
Finland	3 083	2 028	3 345	2 219
Sverige	683	670	1 392	1 584
Övriga Norden	35	43	41	57
Baltikum	20	10	295	290
Övriga Europa	62	92	530	587
Asien	56	37	332	196
Övriga länder	58	59	134	138
Okänt	98	60	100	82

Källa: ÅSUB Befolkning

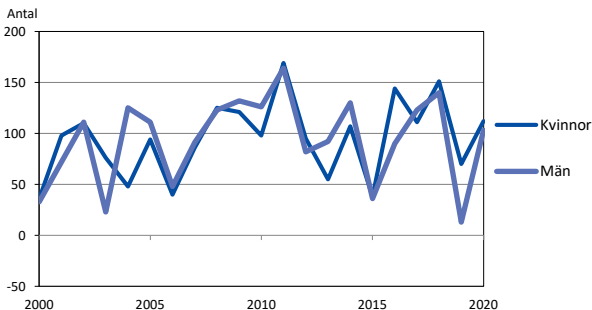
In- och utflyttade 2016–2020 efter flyttningsland och födelseort

Flyttningsland	Kvinnor			Män		
	Totalt	Födda på Åland	Födda utanför Åland	Totalt	Födda på Åland	Födda utanför Åland
Inflyttade	2 504	646	1 858	2 434	560	1 874
Finland	922	173	749	889	198	691
Sverige o övr. Norden	1 092	444	648	1 059	324	735
Utom Norden	490	29	461	486	38	448
Utflyttade	1 916	841	1 075	1 965	811	1 154
Finland	804	223	581	837	264	573
Sverige o övr. Norden	961	584	377	914	502	412
Utom Norden	151	34	117	214	45	169

Källa: ÅSUB Befolkning

Av de som flyttade in under perioden 2016–2020 var en fjärdedel av såväl kvinnorna som männen återflyttare, det vill säga födda på Åland. Totalt flyttade något flera kvinnor än män in, medan männen var något flera bland de utflyttade. Skillnaderna var dock inte stora, inte heller om man ser till grupper av in- och utflyttningsländer. Flyttningen ger ungefär lika stort överskott av kvinnor och män. För perioden 2000–2020 är det sammanlagda flyttningsöverskottet närmare 2 000 för vardera könet.

Flyttningsnetto 2000–2020

Källa: ÅSUB Befolkning

Familjer och ensamboende 2000 och 2020

	2000		2020	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Familjer totalt	7 048	100	8 255	100
Gift par med barn	2 431	34	1 988	24
Sambopar med barn	866	12	1 213	15
Gift par utan barn	2 072	29	2 766	34
Sambopar utan barn	732	10	1 256	15
Mor och barn	795	11	807	10
Far och barn	152	2	225	3
Ensamboende	3 933	100	5 841	100
Kvinnor	2 153	55	3 027	52
Män	1 780	45	2 814	48

Källa: ÅSUB Befolkning

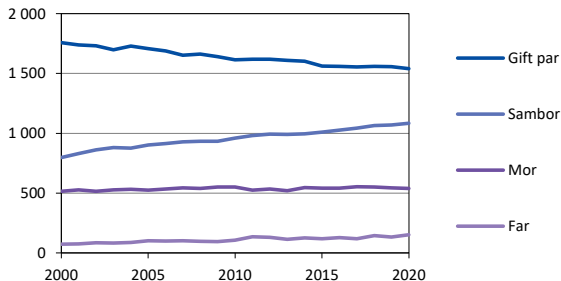
I tabellen ovan gäller "barn" även vuxna barn som bor med sina föräldrar. Sedan år 2000 har antalet gifta eller samboende par utan hemmaboende barn ökat. Antalet gifta par med barn har sjunkit, medan samboparen med barn har blivit flera. Antalet ensamboende har ökat mera än antalet familjer. Något flera kvinnor än män bor ensamma, men antalet män har ökat mera.

Antalet barnfamiljer med ensamstående vuxna har ökat något. Andelen av ensamförsörjarfamiljerna där den vuxna är en man har stigit långsamt och var år 2020 närmare 22 procent. En barnfamilj är en familj som har hemmaboende barn under 18 år. Det totala antalet barnfamiljer har ökat med ett par hundra under 2000-talet och är nu 3 300.

På 1990-talet föddes drygt hälften av barnen av mödrar som var under 30 år. Under 2000-talet har denna andel sjunkit mot 40 procent, medan kvinnor i åldern 30–34 har stått för en dryg tredjedel av födslarna och kvinnor som är 35 år och äldre för närmare en fjärdedel.

Antal barnfamiljer efter försörjare 2000–2020

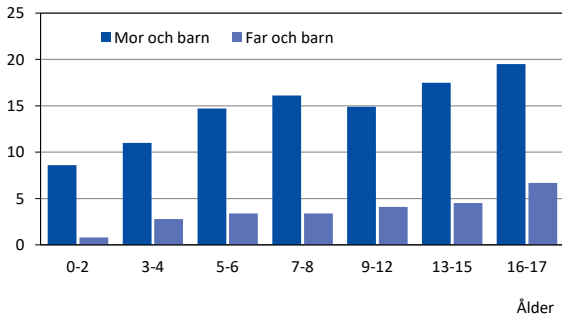
Antal

Källa: ÅSUB Befolkning

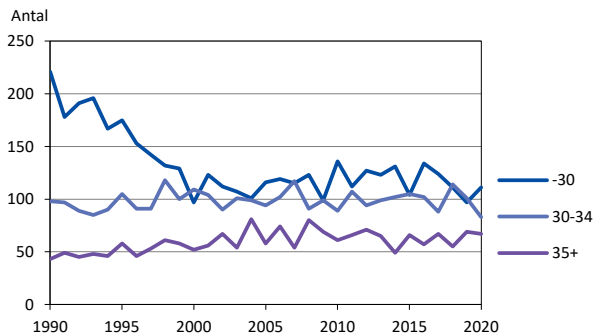
Andel barn i ensamförsörjarfamiljer efter ålder 2020

Procent

Källa: ÅSUB Befolkning

Födda barn efter moderns ålder 1990–2020

Förväntad medellivslängd vid födelsen 1966–2019

	Kvinnor	Män
1966-70	75,6	68,5
1981-85	80,6	72,9
2001-05	83,6	77,6
2006-10	83,8	80,1
2011-15	84,3	79,5
2015-19	85,0	80,5

Källa: Statistikcentralen

Den förväntade livslängden beräknas utgående från den årliga dödligheten i olika åldrar. Kvinnornas förväntade livslängd är betydligt högre än männens.

Medellivslängden visas för femårsperioder, eftersom de årliga variationerna blir stora i en liten befolkning.

Antal avlidna efter ålder 2001–2020

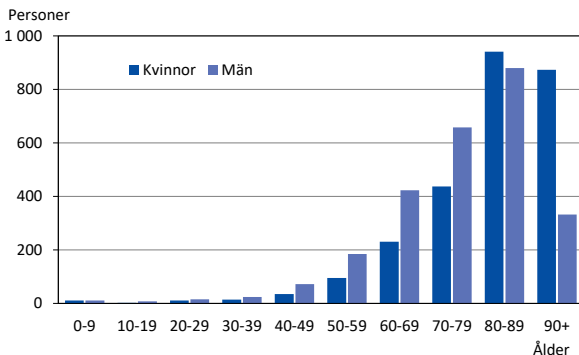
Ålder	2001-2005		2006-2010		2011-2015		2016-2020	
	K	M	K	M	K	M	K	M
Totalt	642	611	636	600	716	689	655	706
0	1	4	1	-	-	-	-	2
1-9	4	3	4	-	-	-	-	2
10-19	-	3	-	-	2	3	-	1
20-49	21	32	16	21	8	30	15	28
50-59	22	50	28	38	27	49	18	47
60-69	38	88	43	113	84	116	65	106
70-79	106	147	107	139	99	183	125	189
80-89	242	213	246	211	249	220	204	236
90+	208	71	191	78	247	88	228	95

Källa: ÅSUB Befolkning

Män avlider i yngre åldrar än kvinnor. Under 2000-talet har bara sex procent av kvinnorna som avlidit varit under 60 år mot tretton procent av männen. En tredjedel av kvinnorna har varit 90 år eller äldre men bara var åttonde man.

Olycksfall och våld är vanligare dödsorsaker för män än för kvinnor; speciellt bland yngre män är dessa dominerande. Tumörer är orsak till två tredjedelar av dödsfallen bland kvinnor i åldrarna 45–74. För män är den andelen betydligt lägre, eftersom sjukdomar i cirkulationsorganen liksom även andra sjukdomar är av större betydelse för män än kvinnor i dessa åldrar. Efter 75 års ålder är cirkulationsorganens sjukdomar den främsta dödsorsaken bland såväl kvinnor som män.

Avlidna efter ålder 2001–2020

Källa: ÅSUB Befolkning

Antal avlidna efter dödsorsak och ålder 2015–2019

Dödsorsak Kön	Ålder					
	Totalt	0-14	15-44	45-64	65-74	75+
Totalt						
Kvinnor	666	-	9	61	94	502
Män	689	3	16	93	153	424
Tumörer						
Kvinnor	196	-	6	41	62	87
Män	216	1	2	35	71	107
Cirk.org. sjukd						
Kvinnor	259	-	-	8	17	234
Män	268	-	2	21	37	208
Olycksfall o. våld						
Kvinnor	19	-	1	2	1	15
Män	48	-	11	14	11	12
Övrigt						
Kvinnor	192	-	2	10	14	166
Män	157	2	1	23	34	97

Källa: ÅSUB Befolkning

Arbetsmarknad

Kvinnor och män deltar i ungefär lika stor utsträckning i arbetslivet. Kvinnornas sysselsättningsgrad har sedan början av 2000-talet varit något högre än männens. Till de sysselsatta räknas alla som arbetar, även de som jobbar deltid och har arbete som huvudsaklig verksamhet. Också personer som är moderskaps-, faderskaps- eller föräldralediga räknas till de sysselsatta. Förutom de sysselsatta hör även de arbetslösa till arbetskraften, medan bland annat studerande, pensionärer, beväringar, de som lyfter hemvårdsstöd och personer som av olika skäl väljer att inte arbeta står utanför arbetskraften.

Det finns stora olikheter mellan könen när det gäller vad man arbetar med, såväl när det gäller näringsgren och sektor som yrke och tjänsteställning. Byggande, energi och fiske är de mest mansdominerade näringsgrenarna, medan vård, omsorg och sociala tjänster har störst kvinnomajoritet. En tredjedel av de sysselsatta kvinnorna arbetar inom vård och omsorg.

Könsskillnaderna framträder allra tydligast om man ser till yrke. Det finns ett flertal större yrkesgrupper där över 90 procent av de arbetande är av samma kön. Också när det gäller arbetstid är olikheterna stora. En betydligt större del av kvinnorna än av männen arbetar deltid.

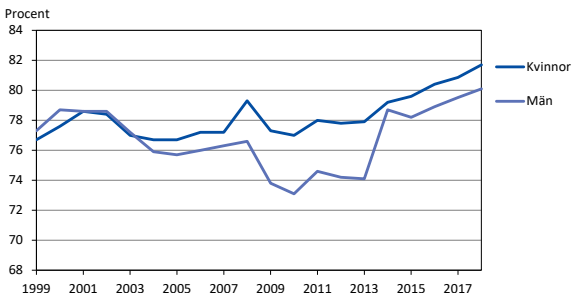
Under 2000-talet har förskjutningar i utjämnande riktning skett inom vissa näringsgrenar, men också sådana förändringar som förstärker skillnaderna.

Befolkningen i åldern 15 år och äldre efter huvudsaklig verksamhet 2019

	Kvinnor		Män	
	Antal	%	Antal	%
Totalt	12 599	100	12 343	100
Tillhör arbetskraften	7 540	60	7 575	61
Sysselessatta	7 296	58	7 245	59
Arbetslösa	244	2	330	3
Utanför arbetskraften	5 059	40	4 768	39
Studerande	724	6	835	7
Pensionärer	3 707	29	3 356	27
Övriga	628	5	577	5

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad, Statistikcentralen

Sysselsättningstal (16–64 år) efter kön 1999–2018

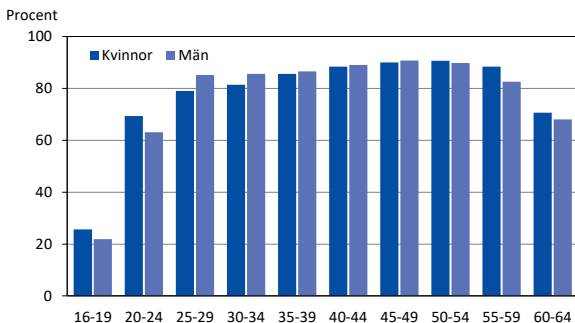

Not: Observera att y-axeln inte börjar vid noll. Mellan 2008 och 2013 saknas uppgifter om ålänningar som arbetar utomlands.

Källa: Statistikcentralen

Kvinnornas sysselsättningstal är högre än männens i åldersgrupperna under 25 år och från 50 år och uppåt.

Sysselsättningstal efter ålder 2019

Källa: Statistikcentralen

Sysselsättningstal (16–64 år) 2018 efter födelseland, procent

Födelseland	Kvinnor	Män
Totalt	81,7	80,1
Åland	82,4	81,6
Finland	86,9	81,5
Sverige och övr. Norden	80,6	78,9
Baltikum	70,8	75,4
Övriga Europa	68,9	71,4
Asien	65,3	65,1
Övriga världen	71,0	67,1

Källa: Statistikcentralen

För både kvinnor och män är sysselsättningstalet lägst bland personer födda utanför Norden. I denna grupp är männen som är födda i Europa sysselsatta i högre grad än kvinnorna, medan kvinnornas sysselsättningstal är högre för de som är födda i Norden samt i övriga länder.

Sysselsatta efter näringsgren 2018

Näringsgren	Kvinnor		Män		Könsförd. %	
	Antal	%	Antal	%	K	M
Totalt	7 467	100	7 406	100	50	50
Jord- och skogsbr.	122	2	325	4	27	73
Fiske, vattenbruk	13	0	63	1	17	83
Industri	249	3	690	9	27	73
Energi o. vatten	24	0	141	2	15	85
Byggverksamhet	66	1	902	12	7	93
Handel	622	8	777	10	44	56
Transport	543	7	1 168	16	32	68
Hotell, restaurang	392	5	267	4	59	41
Inform.- o. komm.	157	2	388	5	29	71
Finans., försäkring	306	4	196	3	61	39
Fastighetsverks.	56	1	101	1	36	64
Juridik, ekon., tekn.	225	3	257	3	47	53
Uthyrn., fast.serv.	231	3	210	3	52	48
Offentlig förv.	541	7	428	6	56	44
Utbildning	763	10	326	4	70	30
Vård, omsorg, soc.	2 491	33	342	5	88	12
Kultur, nöje, fritid	218	3	262	4	45	55
Annan servicev.	307	4	188	3	62	38
Förv.arb. i hushåll	18	0	13	0	58	42
Okänd	123	2	362	5	25	75

Källa: Statistikcentralen

Servicevärdarna sysselsätter flera kvinnor än män i alla regioner medan flera män än kvinnor arbetar i de tillverkande näringsgrenarna.

Sysselsatta efter näringsgren och region 2018, procent av samtliga sysselsatta

Region	Primär- näringsar	Industri, bygg	Service
Mariehamn			
Kvinnor	0	3	95
Män	0	17	79
Landsbygden			
Kvinnor	2	6	91
Män	7	29	58
Skärgården			
Kvinnor	8	2	86
Män	14	14	64
Åland			
Kvinnor	2	5	92
Män	5	23	66

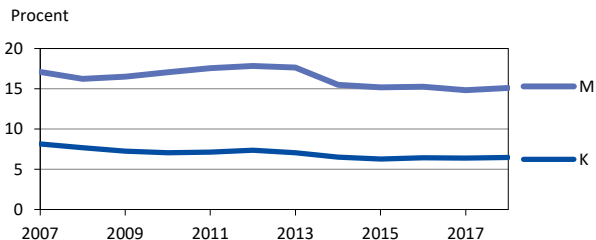
Not: Till primärnäringsarna hör jord- och skogsbruk samt fiske

Källa: Statistikcentralen

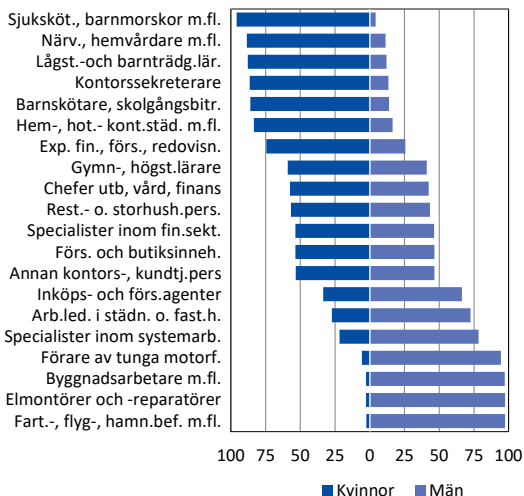
Yrkesgrupper med relativt jämn könsfördelning är till exempel specialister inom finanssektorn, försäljare och butiksinnehavare.

Andel företagare av totala antalet sysselsatta 2007–2018, procent

Källa: Statistikcentralen

Könsfördelningen inom de vanligaste yrkena 2018, procent

Källa: Statistikcentralen

De 10 vanligaste yrkesgrupperna för kvinnor 2018

Yrke	Antal sysselsatta kvinnor	Andel kvinnor
Närvårdare, hemvårdare m.fl.	942	89
Hem-, hotell- och kontorsstädare m.fl.	492	84
Sjukskötare, barnmorskor m.fl.	434	96
Barnskötare och skolgångsbiträden	390	86
Försäljare och butiksinnehavare	387	53
Lågstadie-och barnträdgårdslärare	349	88
Kontorssekreterare	243	86
Restaurang- och storhushållspersonal	231	57
Experter inom finans., förs., redovisn.	175	74
Gymnasie- och högstadielärare	125	59

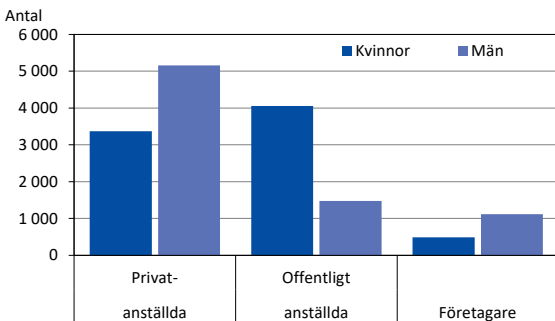
Källa: Statistikcentralen

De 10 vanligaste yrkesgrupperna för män 2018

Yrke	Antal sysselsatta män	Andel män
Byggnadsarbetare m.fl.	457	97
Försäljare och butiksinnehavare	337	47
Förare av tunga motorfordon	217	94
Arbetsledare inom städning o. fastighet	210	73
Fartygs-, flyg-, hamntrafikbefäl m.fl.	198	98
Elmontörer och -reparatörer	189	97
Restaurang- och storhushållspersonal	176	43
Specialister inom systemarbete	162	78
Däckmanskap m.fl. sjötrafikarbetare	158	96
Specialister inom teknik	146	86

Källa: Statistikcentralen

Arbetande på Åland efter sektor 2018

Källa: Statistikcentralen

Mer än dubbelt så många kvinnor som män är offentligt anställda, medan män i betydligt större utsträckning är privatanställda och företagare. Sedan år 2000 har andelen kvinnor av de offentligt anställda stigit medan den manliga majoriteten har ökat bland de privatanställda och företagarna. Diagrammet omfattar de 15 600 personer som var sysselsatta på åländska arbetsplatser 2018, det vill säga även de personer bosatta utanför Åland som arbetade på åländska fartyg.

Sysselsatta efter socioekonomisk ställning 2018

	Antal		Könsfördelning %	
	K	M	K	M
Totalt	7 467	7 406	50	50
Högre tjänstemän	1 509	1 377	52	48
Lägre tjänstemän	3 642	1 474	71	29
Arbetare	1 487	2 746	35	65
Företagare	483	1 118	30	70
Okänt	346	691	33	67

Källa: Statistikcentralen

Könsfördelningen bland de högre tjänstemännen är jämn, medan kvinnorna dominerar stort bland de lägre tjänstemännen. Bland arbetarna och företagarna finns en stor majoritet män. Den största förändringen under 2010-talet är att antalet kvinnor bland de högre tjänstemännen har ökat, och att de därmed har blivit i knapp majoritet inom denna grupp.

Antal heltids- och deltidsanställda 2018

Privat och offentligt anställda, procentuell könsfördelning

Sektor	Antal anställda	Heltidsanst.%		Deltidsanst.%	
		Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Privatanställda	6 207	58	78	42	22
Offentligt anställda	4 399	68	79	32	21
Landskapsregeringen	1 975	76	80	24	20
Kommunala	2 258	63	77	37	23
Staten	166	64	77	36	23

Källa: ÅSUB Löner

Det är betydligt vanligare för kvinnor än män att arbeta deltid, både i privata och i offentliga sektorn. Heltidsarbete är dock vanligare för båda könen bland de offentligt anställda, framför allt inom Ålands landskapsregering, än bland de privatanställda. Det framgår dock inte om man har ytterligare någon syssla förutom den anställning som ingår i statistiken. Uppgifterna gäller de branscher och företag som omfattas av lönestatistiken.

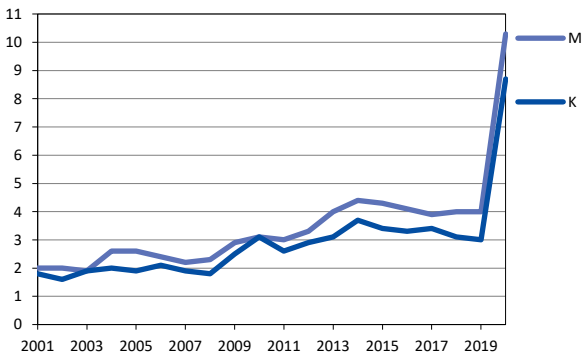
Antal arbetslösa efter ålder 2019

Ålder	Kvinnor	Män
Totalt	244	330
16-19	5	10
20-24	22	37
25-29	26	35
30-34	24	41
35-39	27	37
40-44	27	35
45-49	29	24
50-54	26	31
55-59	28	53
60-64	30	27

Källa: Statistikcentralen

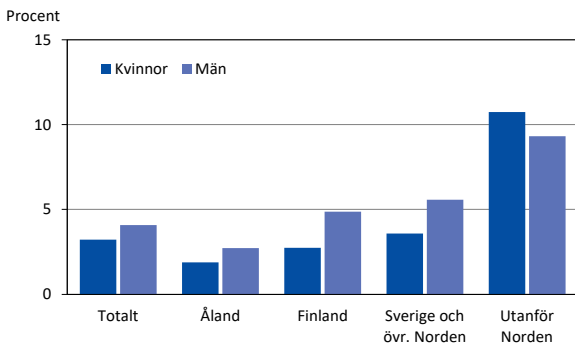
Relativt arbetslöshetstal 2001–2020, procent

Procent

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad

Arbetslöshetstal (16–64 år) efter födelseland 2018, procent

Källa: ÅSUB Arbetsmarknad

Flera män än kvinnor är arbetslösa. Detta gäller framför allt i yngre åldrar. Också när arbetslösheten steg kraftigt som en följd av covid-19-pandemin drabbades männen i större utsträckning. För både kvinnor och män är arbetslösheten lägst bland personer som är födda på Åland och högre för den del av arbetskraften som har sitt ursprung på annat håll. Personer födda utanför Norden har den högsta arbetslöshetsgraden. I denna grupp är arbetslösheten högre för kvinnorna än för männen, i motsats till läget bland personer födda i Norden.

Inkomster och löner

Inkomsterna är en central faktor när man studerar graden av jämställdhet. Skillnader i kvinnors och mäns inkomstnivå har koppling till många faktorer såsom utbildning, yrkesval, förhållanden på arbetsmarknaden, pensionssystem och ägoförhållanden. Den största delen av inkomsterna utgörs av förvärvsinkomster som i sin tur ligger till grund för sjukersättningar och framtida pensioner.

Kvinnornas medelinkomst är lägre än männens. Av de totala skattepliktiga inkomsterna år 2019 tillföll 43 procent kvinnor och 57 procent män. Proportionerna har varit ungefär desamma under 2000-talet.

Lönestatistiken belyser också inkomstskillnaderna. Medelmånadslönerna är högre för män än för kvinnor inom både den privata och den offentliga sektorn. Löneskillnaden beror i stor utsträckning på att kvinnor och män arbetar med olika yrken och i olika branscher. Faktorer som olikheter i arbetstid, utbildningsnivå och arbetserfarenhet inverkar också. Sett till årsinkomst uppgår kvinnornas skattepliktiga medelårsinkomst till tre fjärdedelar av männens.

Fysiska personers skattepliktiga årsinkomster, spridningsmått, 2019

	Skattepliktiga årsinkomster	
	Kvinnor	Män
Medeltal	28 559	38 785
1. decil	5 874	4 987
2. decil	11 919	12 913
3. decil	16 377	20 378
4. decil	20 996	27 400
5. decil (median)	25 923	33 326
6. decil	30 845	38 489
7. decil	35 643	44 451
8. decil	41 448	53 132
9. decil	50 673	68 614

Källa: Skatteförvaltningen

Tabellen visar spridningen av skattepliktiga årsinkomster bland den åländska befolkningen med skattepliktiga inkomster, med deciler som mått på spridningen. Decilerna räknas ut genom att inkomsterna rangordnas i stigande ordning så att tio procent av de fysiska personerna med skattepliktig inkomst återfinns i varje decil.

Medianen som är lika med den femte decilen är den inkomstnivå där hälften förtjänar mera och hälften mindre. Medianen är lägre än medeltalet för både kvinnor och män, vilket tyder på att det finns ett antal personer med höga inkomster som drar upp genomsnittet.

Skattepliktiga inkomster delas in i förvärvs- respektive kapitalinkomster. Förvärvsinkomst är till exempel löneinkomster, pensioner och inkomster av näringsverksamhet. På förvärvsinkomsten fastställs förutom statlig inkomstskatt även kommunalskatt och sjukförsäkringsavgift. Kapitalinkomster är till exempel dividender, räntor och hyror. På kapitalinkomsten betalas skatt till staten.

Fysiska personers inkomster och beskattning 2019, MEUR

	Milj.euro		Kvot %
	K	M	K/M
Arbetsinkomster	252	292	86
Pensionsinkomster	80	97	83
Ink. av näringsverksamhet ¹⁾	11	32	33
Skattepl. kapitalinkomst ²⁾	23	53	44
Övriga inkomster	14	37	39
Skattepliktiga inkomster	382	509	75
Avdrag vid statsbeskattn.	71	67	105
Beskattningsbar inkomst	290	386	75
Beskattningsbar kapitalink.	22	55	40
Inkomstskatt	15	40	37
Kommunalskatt	40	56	71
Sjukförsäkringspremier	5	6	77
Kyrkoskatt	3	4	77
Summa skatter	63	107	59
Skattepl. ink. minus skatter	320	402	80

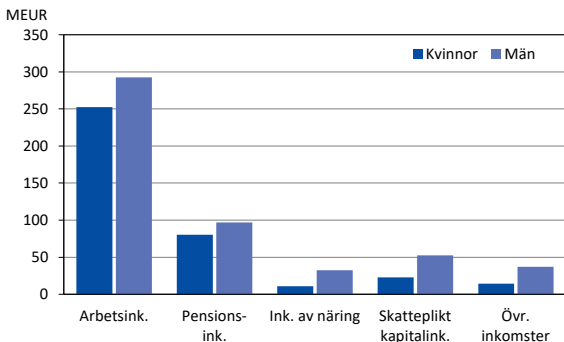
1) Inkl. både förvärs- och kapitalinkomster

2) Exkl. kapitalinkomster från näringsverksamhet

Källa: Skatteförvaltningen

Kvinnornas sammanlagda skattepliktiga inkomster uppgår till 75 procent av männens. Minst är skillnaderna mellan könen när det gäller arbets- och pensionsinkomster (86 respektive 83 procent), medan kvinnornas inkomster av näringsverksamhet och förmögenhet är mindre än hälften av männens.

Fysiska personers skattepliktiga inkomster 2019

Källa: Skatteförvaltningen

Övriga inkomster består till stor del av inkomst från utlandet men innefattar även diverse arbetsersättningar, dividender som beskattas som förvärvsinkomst samt övriga förvärvsinkomster.

Medelmånadslöner inom den privata sektorn 2008 och 2018

Bransch	Kvinnor		Män	
	2008	2018	2008	2018
Alla branscher	2 544	3 242	3 202	3 783
Tillverkningsindustri	2 521	2 865	3 104	3 408
Energi o vatten	2 715	3 550	3 442	4 393
Byggverksamhet	2 338	3 109	2 757	3 361
Handel	2 157	2 593	2 798	3 163
Transport, magasin.	2 624	3 257	3 780	4 033
Hotell o restaurang	2 273	2 738	2 383	2 955
Finansiering o försäkr.	2 854	4 220	4 511	5 979
Företagstjänster	2 956	3 495	3 362	4 087
Övriga tjänster	2 452	3 125	3 261	3 914

Källa: ÅSUB Löner

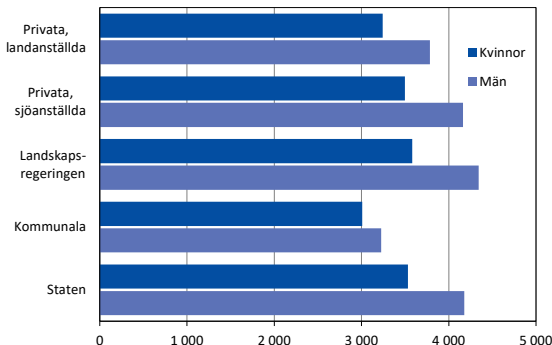
Not: Inkluderar ej sjuanställda

Medelmånadslöner för offentligt anställda 2020

Yrkesgrupp	Kvinnor			Män		
	LR	Komm	Staten	LR	Komm	Staten
Totalt	3 581	3 009	3 533	4 341	3 224	4 178
Chefer, högre tjänstem.	5 223	4 146	..	5 534	5 212	..
Specialister	4 370	3 418	4 976	5 089	3 821	4 461
Experter	3 353	3 039	3 206	4 082	3 111	3 848
Kontors- o. kundtj.pers.	2 886	2 706	2 730	3 077	2 538	-
Serv.- o. förs.pers.	3 167	2 700	..	3 918	2 509	-
Byggn.-rep.- o. tillv.arb.
Process- o. transp.arb.
Militärer	-
Övriga arbetstagare	2 443	2 233	..	2 486	2 192	..

Not: LR = Ålands landskapsregering

Källa: ÅSUB Löner

Totala månadslöner efter sektor 2018, heltidsanställda, euro

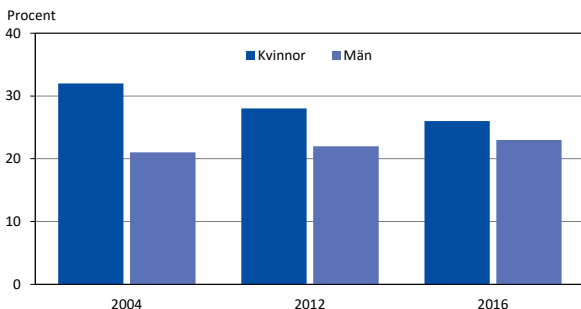
Källa: ÅSUB Löner

Kvinnors genomsnittliga månadslön i relation till mäns 2018, heltidsanställda, procent

	Totalt	Privata sektorn	Ålands landskapsregering	Kommunalt anställda	Statligt anställda
Samtliga heltidsanställda	85	86	82	93	83
Chefer	77	79	92	78	..
Specialister	83	86	87	90	80
Experter	88	93	79	98	87
Kontors- och kundtjänstpers.	93	94	91	114	-
Service- och försäljningspers.	89	84	78	106	-
Jordbrukare, skogsarbetare m.fl	..	74	..	-	-
Byggnads-, rep.- och tillv.arb.	..	87	..	-	-
Process- och transportarbetare	..	89	-
Övriga arbetstagare	92	89	101	..	-
Militärer	..	-	-	-	..

Källa: ÅSUB Löner

Andelen ensamboende med låg ekonomisk standard 2004, 2012 och 2016

Not: Figuren visar andelen som lever under den relativa fattigdomsgränsen, beräknad som 60 procent av den genomsnittliga nettoinkomsten innan skattefria transfereringar (t.ex. barnbidrag, bostadsbidrag m.m.)

Källa: ÅSUB Rapport 2018:6

Av de ensamboende är det en större del av kvinnorna än av männen som lever under den relativa fattigdomsgränsen, men skillnaderna har minskat under 2000-talet. Det är främst bland de 70 år fyllda som kvinnorna är i majoritet.

Social- och hälsovård

Barnafödandet och kvinnors längre livslängd är två demografiska faktorer som har stor betydelse för hur de sociala tjänsterna nyttjas.

Nästan två tredjedelar av barnen under skolåldern finns i den kommunala barnomsorgen. För 4–6-åringarna är siffran omkring 90 procent. Mottagarna av föräldrapenning under 2020 var till 7 procent män, men de nyttjade bara 3 procent av de lediga dagarna. 15 procent av de som lyfter hemvårdsstöd är män. Andelen män har dock ökat något de senaste åren.

De flesta kvinnor och män upplever sitt hälsotillstånd som gott eller mycket gott, i ungefär lika hög utsträckning. Besöksstatistiken från ÅHS visa att kvinnor oftare besöker sjukvården. Skillnaden finns framför allt inom primärvården. Antalet utbetalda sjukdagar uppvisar en klar skillnad mellan könen. Av ersatta dagar har 63 procent gått till kvinnor.

Något större andel av kvinnorna än av männen är pensionärer före 60 års ålder. Både för män och kvinnor är den vanligaste orsaken psykiatriska sjukdomar, medan sjukdomar i det muskuloskeletala systemet är den andra vanligaste orsaken för bägge könen.

Kvinnornas genomsnittliga månadspension är betydligt lägre än männens beträffande ålders- och sjukpensioner, men högre när det gäller efterlevandepension. Den genomsnittliga ålderspensionen 2020 för en kvinna var 73 procent av den genomsnittliga ålderspensionen för en man.

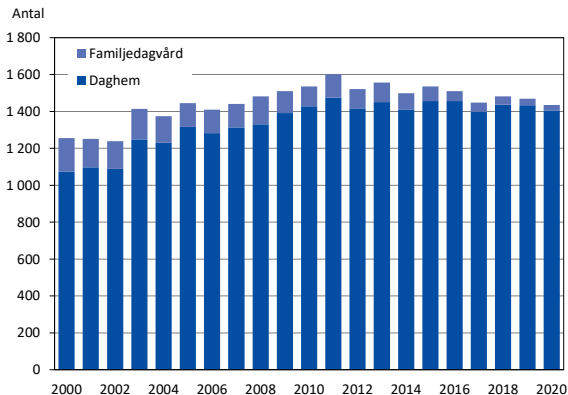
Barn i barnomsorgen 2000, 2005, 2010, 2015 och 2020

Andel av samtliga barn i respektive årskull som omfattas av den kommunala barnomsorgen, procent

Ålder	2000	2005	2010	2015	2020
0-6	60	61	63	66	65
0	-	-	0	0	0
1	18	13	19	25	23
2	38	45	49	56	63
3	77	82	77	83	80
4	83	92	91	96	90
5	94	95	99	99	90
6	94	94	97	95	89

Källa: ÅSUB Offentlig ekonomi

Antal barn i barnomsorgen 2000–2020

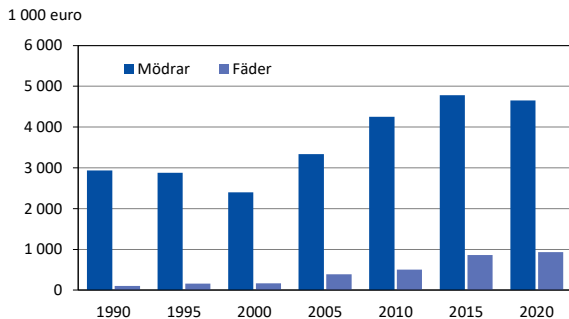
Källa: ÅSUB Offentlig ekonomi

Föräldradagpenningar 2020

	Antal mot- tagare	Utbetald ersättning 1 000 euro	Ersatta dagar	Euro/ dag
Kvinnor				
Moderskapspenning	312	2 049	27 282	79
Föräldrapenning	343	2 728	42 575	66
Män				
Faderskapspenning	379	776	9 190	83
Föräldrapenning	27	86	1 276	81

Källa: Folkpensionsanstalten

Föräldradagpenningar utbetalade till mödrar respektive fäder 1990–2020

Källa: Folkpensionsanstalten

Föräldrapenning utbetalas till den förälder som under föräldraledigheten sköter barnet. Föräldraledigheten varar 158 dagar.

Föräldrapenning efter ålder och antal ersatta dagar 2006–2020

År	Kvinnor, ålder			Män, ålder				
	Totalt	-24	25-34	35-	Totalt	-24	25-34	35-
2006	40 574	4 116	23 995	12 463	1 602	90	571	941
2007	45 823	3 147	29 022	13 654	1 921	-	879	1 042
2008	41 325	3 633	25 510	12 182	2 333	36	1 058	1 239
2009	38 129	3 835	21 547	12 747	2 018	-	954	1 064
2010	40 251	3 344	24 402	12 505	1 563	61	705	797
2011	41 816	3 421	25 644	12 751	2 274	102	1 133	1 039
2012	43 750	4 603	26 754	12 393	2 752	36	1 372	1 344
2013	40 962	3 396	25 695	11 871	2 147	24	955	1 168
2014	39 182	3 979	25 247	9 956	1 307	24	458	825
2015	42 575	3 262	28 246	11 067	1 276	-	364	912
2016	42 624	3 661	26 196	12 767	1 072	-	532	540
2017	41 163	2 828	25 742	12 593	1 850	-	489	1 361
2018	40 534	3 208	26 753	10 573	1 445	-	597	848
2019	43 192	2 636	27 514	13 042	1 612	-	793	819
2020	37 712	2 005	23 419	12 288	1 906	25	751	1 130

Källa: Folkpensionsanstalten

**Antal mottagare av hemvårdsstöd för barn efter region
2010, 2015 och 2020**

	2010		2015		2020	
	K	M	K	M	K	M
Mariehamn	232	17	212	23	266	49
Landsbygden	483	23	477	40	431	71
Skärgården	31	1	34	-	42	6
Åland	746	41	723	63	739	126

Källa: ÅSUB Offentlig ekonomi

Hemvårdsstödet betalas till föräldrar som har barn under tre år och inte utnyttjar kommunal barnomsorg. 85 procent av de som lyfter hemvårdsstöd är kvinnor. Andelen män har dock ökat de senaste åren.

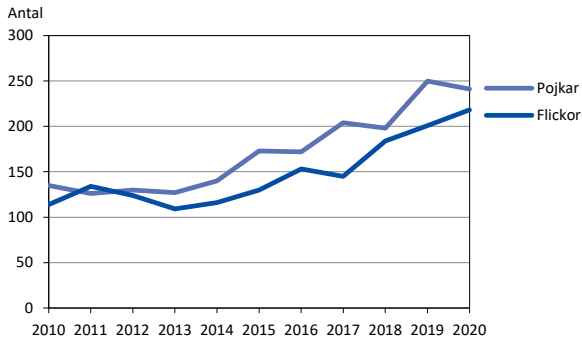
Hushåll som erhållit utkomststöd efter hushållstyp 2020

	Totalt		Utan barn		Med barn	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Totalt	532	100	402	100	130	100
Ensamstående kvinnor	217	41	141	35	76	58
Ensamstående män	239	45	230	57	9	7
Gifta/samboende	76	14	31	8	45	35

Källa: Institutet för hälsa och välfärd, THL

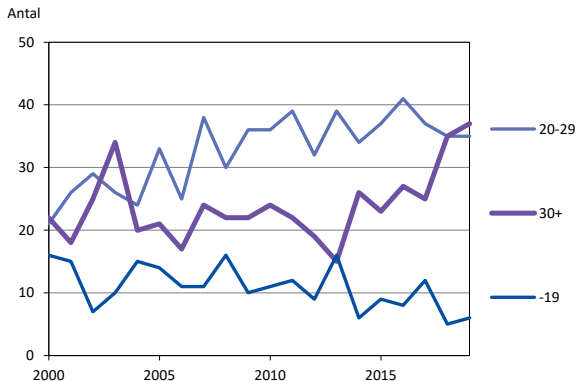

Barnskyddsanmälningar 2010–2020, antal barn som anmälningarna gäller efter kön

Källa: ÅSUB Offentlig ekonomi

Aborter efter kvinnans ålder 2000–2019

Källa: ÅSUB Befolkning

Antalet aborter rör sig oftast mellan 60 och 70 per år. Tonårsaborterna har varit något färre de senaste åren än i början av 2000-talet. Antalet aborter i åldersgruppen 30+ har däremot ökat de senaste åren.

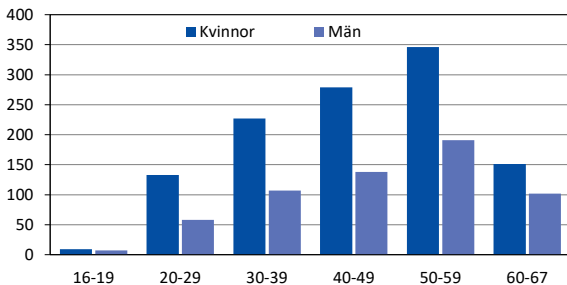
Sjukdagpenningar 2006–2020

	Utbetalt belopp			Ersatta dagar			Euro/dag	
	Euro	Könsf., %		Antal	Könsf., %		K	M
		K	M		K	M		
2006	4 502 000	53	47	88 000	57	43	47	56
2007	4 395 000	54	46	82 900	58	42	50	57
2008	4 421 000	55	45	83 200	59	41	49	59
2009	5 006 000	53	47	89 200	58	42	52	62
2010	4 962 000	58	42	85 200	61	39	55	63
2011	4 954 000	59	41	83 600	62	38	56	64
2012	5 043 000	60	40	81 400	64	36	58	69
2013	5 476 000	59	41	87 800	62	38	59	68
2014	5 694 000	58	42	87 900	61	39	61	71
2015	6 026 000	61	39	91 800	64	36	63	71
2016	5 377 000	60	40	85 200	63	37	60	68
2017	5 164 000	60	40	84 700	63	37	58	65
2018	5 184 000	62	38	86 300	64	36	58	63
2019	5 184 000	61	39	86 300	63	37	58	64
2020	5 308 000	63	37	85 074	66	34	60	67

Källa: Folkpensionsanstalten

Mottagare av sjukdagpenning efter ålder 2020

Antal

Källa: Folkpensionsanstalten

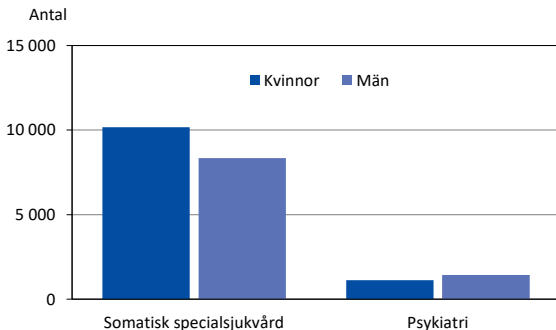
Ålands hälso- och sjukvård, mottagningsbesök efter ålder 2020

	Totalt	0-17 år	18-64 år	65+ år
Totalt				
Kvinnor	109 322	17 064	48 346	43 912
Män	79 775	15 746	29 099	34 930
Somatisk specialistsjukvård				
Kvinnor	33 240	3 359	16 994	12 887
Män	27 778	3 906	10 041	13 831
Psykiatri				
Kvinnor	8 244	1 754	6 111	379
Män	6 740	1 241	5 297	202
Primärvård				
Kvinnor	67 838	11 951	25 241	30 646
Män	45 257	10 599	13 761	20 897

Not: Restriktionerna på grund av covid-19-pandemin påverkade antalet mottagningsbesök under 2020

Källa: ÅHS verksamhetsstatistik

Ålands hälso- och sjukvård, antal vård dagar efter vårdavdelningsverksamhet 2020

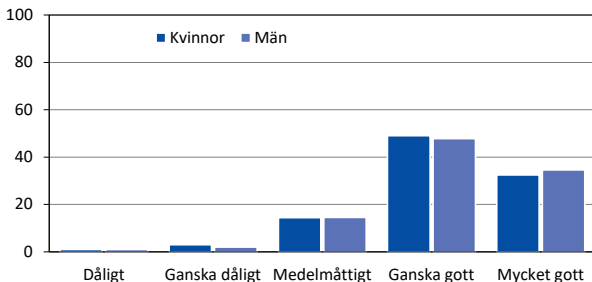

Källa: ÅHS verksamhetsberättelse

Upplevt hälsotillstånd efter kön 2021

Åldersgrupp 18–79 år

Procent

Källa: ÅSUB Rapport 2021:4

Antal pensionstagare efter ålder 2020

De vanligaste pensionsslagen

	Ålderspension		Sjukpension		Efterlevandep.	
	K	M	K	M	K	M
Totalt	3 731	3 314	362	283	902	122
15-44	-	-	96	101	3	1
45-54	1	4	96	58	17	5
55-59	6	27	69	58	19	6
60-64	226	222	100	63	31	8
65-69	949	884	1	3	65	14
70-79	1 575	1 513	-	-	285	38
80-	974	664	-	-	482	50

Källa: Folkpensionsanstalten

Pensionstagare och genomsnittliga pensioner 2020

De vanligaste pensionsslagen

Pensionsslag	Antal		Genomsn. totalpension, euro/månad		Kvinnors pension i procent av av männens
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Totalt	4 200	3 648	1 573	2 145	73,3
Ålderspensioner	3 731	3 314	1 640	2 257	72,7
Sjukpensioner	362	283	1 099	1 151	95,5
Efterlevandep.	902	122	1 885	1 688	111,7

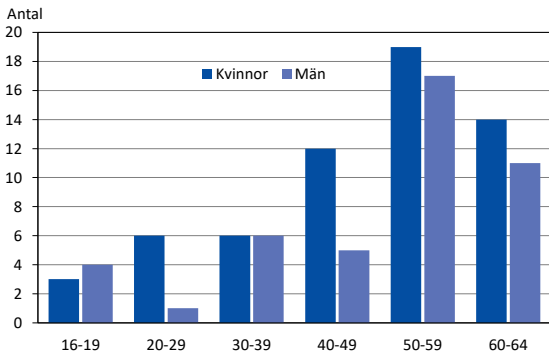
Källa: Folkpensionsanstalten

Mottagare av sjuk-/invalidpension efter sjukdom 2020

	Kvinnor	Män
Totalt	362	283
Tumörer	17	9
Psykiska sjukdomar m.m.	173	147
Sjukdomar i nervsystemet	25	24
Cirkulationsorganens sjukdomar	10	16
Sjukdomar i muskuloskeletala systemet m.m.	71	34
Medfödda missbildningar	22	19
Skador, förgiftningar m.m.	9	8
Övriga sjukdomar och orsaker	35	26

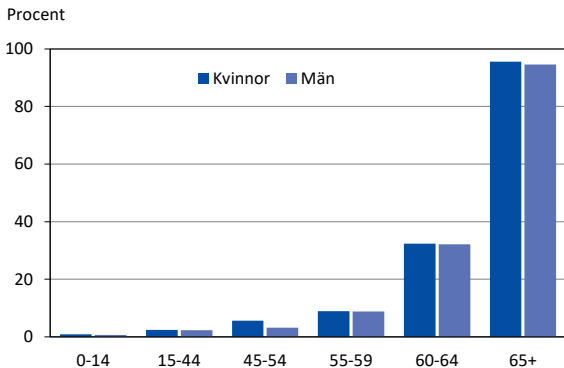
Källa: Folkpensionsanstalten

Antal nypensionerade med sjukpension 2020

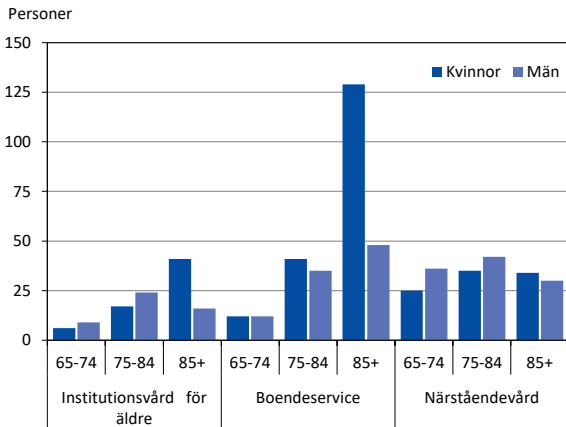
Källa: Pensionsskyddscentralen, Folkpensionsanstalten

Andel pensionstagare av befolkningen efter ålder 2020

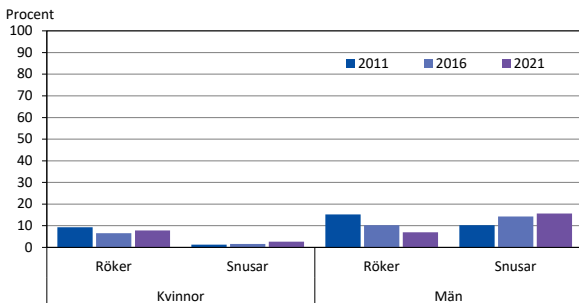
Källa: Folkpensionsanstalten

Kommunal service till personer 65 år och äldre 2020

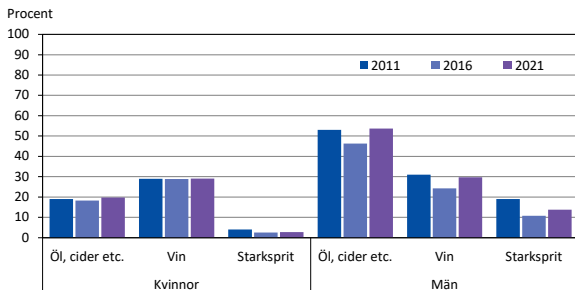
Källa: ÅSUB Offentlig ekonomi

Andel kvinnor och män (18–69 år) som röker och/eller snusar regelbundet 2011, 2016 och 2021

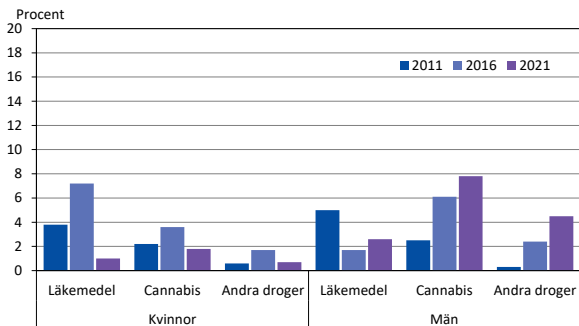
Källa: ÅSUB Rapport 2011:6, ÅSUB Rapport 2016:7, ÅSUB Rapport 2021:4

Andel kvinnor och män (18–69 år) som dricker alkohol minst en gång i veckan 2011, 2016 och 2021

Källa: ÅSUB Rapport 2011:6, ÅSUB Rapport 2016:7, ÅSUB Rapport 2021:4

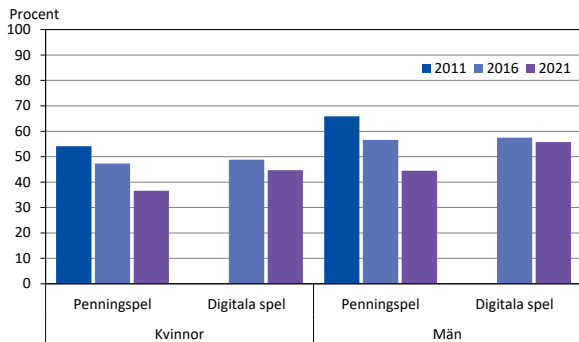
Andel kvinnor och män (18–69 år) som missbrukat läkemedel eller narkotika under de senaste fem åren 2011, 2016 och 2021

Not: Observera att skalan slutar vid 20 procent.

Källa: ÅSUB Rapport 2011:6, ÅSUB Rapport 2016:7, ÅSUB Rapport 2021:4

Andel kvinnor och män (18–69 år) som spelat penningspel eller digitala icke-penningspel under de senaste tolv månaderna 2011, 2016 och 2021

Not: Uppgifter för digitala spel saknas för 2011.

Källa: ÅSUB Rapport 2011:6, ÅSUB Rapport 2016:7, ÅSUB Rapport 2021:4

Utbildning, fritid och brottslighet

Utbildningen lägger i stor utsträckning grunden för yrkeslivet. Över 70 procent av kvinnorna och drygt 65 procent av männen har en examen utöver grundskoleexamen.

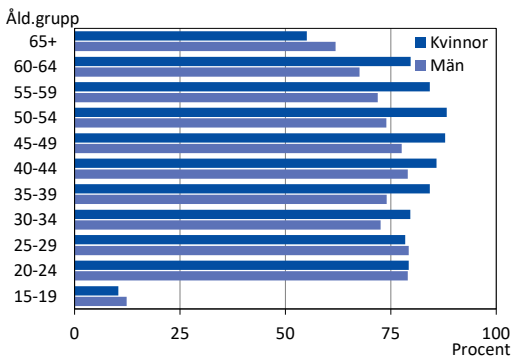
I grundskolan är pojkarna överrepresenterade bland de elever som får över hälften av undervisningen som specialundervisning. Bland elever med svaga vitsord i högstadiet finns också fler pojkar än flickor. Matematik är det ämne i högstadiet där flest elever erhåller svaga vitsord. 29 procent av pojkarna och 19 procent av flickorna har ett vitsord i matematik som är 6 eller lägre.

Det finns stora skillnader mellan könen när det gäller val av studieinriktningar. I grundskolan väljer en större andel av flickorna att läsa något frivilligt språk och flickorna läser också flera språk i större utsträckning än pojkar. Efter grundskolan söker sig fler flickor till studier med allmänbildande, samhällsvetenskaplig, pedagogisk och vårdvetenskaplig inriktning på gymnasienivå medan tekniska utbildningar lockar flera pojkar.

Närmare fyra av fem lån på de kommunala biblioteken under 2020 gjordes av kvinnliga låntagare. Männen är däremot i majoritet bland besökarna på Mariehamns fritidsanläggningar. Forskarbesöken på Ålands landskapsarkiv har tidigare haft en liten övervikt mot män, men år 2020 gjorde kvinnor ungefär lika många besök som män.

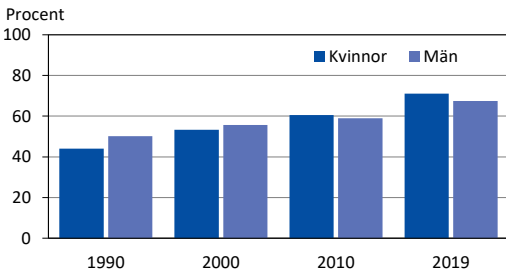
De allra flesta sexualbrotten begås mot kvinnor medan män i högre grad är brottsoffer för våldsbrott och övriga brott. Av personer misstänkta för brott mot strafflagen år 2020 var 75 procent män.

Andel av befolkningen med examen utöver grundnivå efter åldersgrupp 2019

Källa: Statistikcentralen

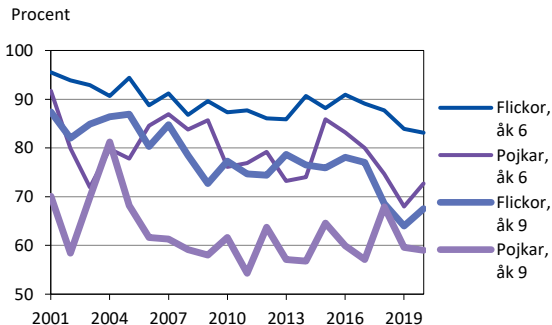
Andel av befolkningen med examen utöver grundnivå 1990–2019

Källa: Statistikcentralen

Uppgifterna om utländska examina är ofullständiga, vilket gör att diagrammen visar en lägre utbildningsnivå än den verkliga. För 2019 är uppgifterna delvis kompletterade, varför 2019 inte är helt jämförbart med de tidigare åren.

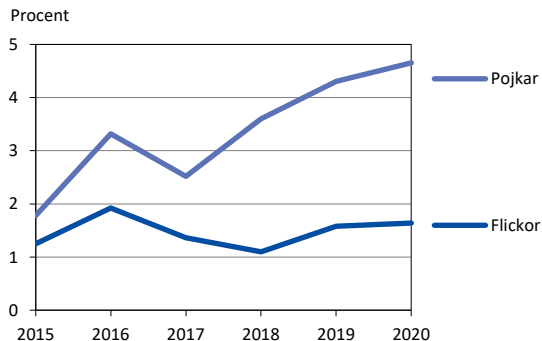
Andel elever som läser minst ett frivilligt språk i årskurs 6 och 9 i grundskolan, höstterminerna 2001–2020 efter årskurs

Not: Y-axeln börjar vid 50 procent

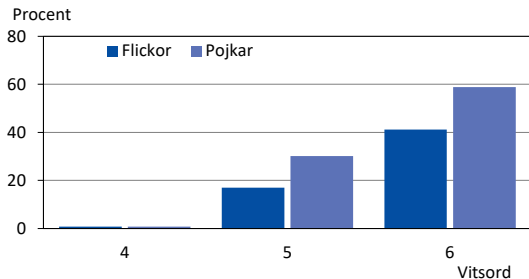
Källa: ÅSUB Utbildning

Andel grundskoleelever som har över hälften av undervisningen inom specialundervisning 2015–2020

Källa: ÅSUB Utbildning

Andel högstadiel elever med minst ett svagt vitsord våren 2020

Källa: ÅSUB Utbildning

Andel högstadiel elever med svagt vitsord (4, 5 eller 6) våren 2020 efter ämne

Ämne	Andel av alla elever (procent)		
	Totalt	Flickor	Pojkar
Matematik	24	19	29
Kemi	22	17	26
Biologi	21	16	26
Historia	21	17	24
Fysik	20	17	23
Geografi	18	14	22
Svenska	18	10	26
Samhällskunskap	17	13	21
Hälsokunskap	12	6	18
Engelska (A1)	11	10	13
Musik	8	5	12
Idrott	6	4	7
Bildkonst	5	1	9
Teknisk slöjd	3	1	5
Hemkunskap	3	1	5
Textilslöjd	2	1	4

Not: Inkluderar endast ämnen som alla läser. Exkl. träningsundervisn.

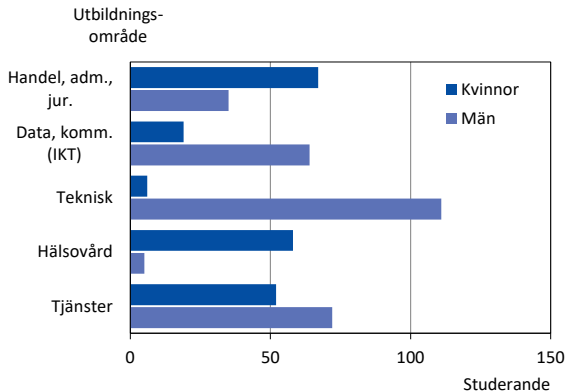
Källa: ÅSUB Utbildning

Studenter på gymnasienivå efter utbildningsområde hösten 2010 och 2020

Utbildnings- område	2010		2020		Könsförd. %	
	K	M	K	M	K	M
Totalt	654	632	532	541	50	50
Allmänbildande	256	175	260	186	58	42
Pedagogisk	-	-	27	4	87	13
Humanistisk	22	11	-	-	-	-
Samhällsvetenskap	40	12	17	4	81	19
Handel, adm., juridik	69	51	43	35	55	45
Data., kommunik. (IKT)	1	29	6	41	13	87
Teknisk	5	168	23	156	13	87
Lant- o. skogsbruk	11	13	-	-	-	-
Hälsovård, välfärd	116	15	72	8	90	10
Tjänster	131	155	80	101	44	56
Annat	3	3	4	6	40	60

Källa: ÅSUB Utbildning

Studenter på Högskolan på Åland hösten 2020 efter område

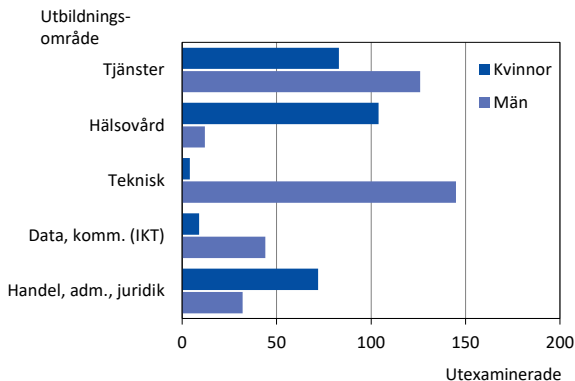
Källa: ÅSUB Utbildning

Utexaminerade på gymnasienivå efter utbildningsområde 2011–2020

Utbildnings- område	Antal		Könsfördeln. %	
	K	M	K	M
Totalt	1 844	1 755	51	49
Allmänbildande	810	579	58	42
Humanistisk	35	17	67	33
Samhällsvetenskaplig	105	32	77	23
Handel, adm., juridik	140	131	52	48
Data, kommunik. (IKT)	10	91	10	90
Teknisk	43	492	8	92
Lant- o. skogsbruk	6	4	60	40
Hälsovård och välfärd	351	37	90	10
Tjänster	332	363	48	52
Annat	12	9	57	43

Källa: ÅSUB Utbildning

Utexaminerade från Högskolan på Åland 2011–2020 efter utbildningsområde och kön

Källa: ÅSUB Utbildning

Deltagare i några utbildningstyper 2010, 2015 och 2020

Utbildningstyp	2010		2015		2020	
	K	M	K	M	K	M
Kurser i öppna högsk. ¹⁾	485	90	338	88	546	120
Läroavtalsutbildning	81	87	34	37	36	10
Musikinstitutet	210	65	236	104	257	124
Medborgarinstitutet	3 689	1 069	2 348	625	3 190	877

1)Gäller akademiska kurser vid Högskolan på Åland

Källa: ÅSUB Utbildning

Åländska studerande utanför Åland efter nivå och utbildningsområde 2020

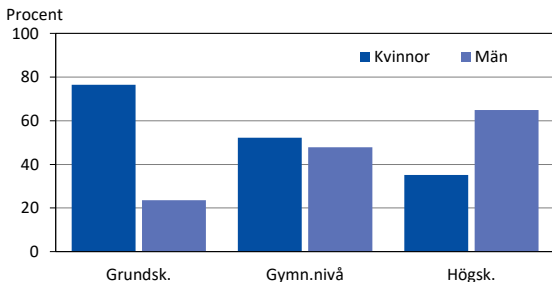
Utbildnings- område	Gymnasienivå ¹⁾		Högskolor ²⁾	
	K	M	K	M
Totalt	145	92	670	502
Allmänbildande	28	11	1	-
Pedagogisk	4	1	108	36
Humanistisk	35	21	97	47
Samhällsvetenskap	1	3	92	40
Handel, adm., juridik	21	13	108	143
Naturvetenskap	2	2	34	36
Data., kommunik. (IKT)	1	4	6	29
Teknisk	2	13	22	107
Lant- o. skogsbr.	22	12	16	3
Hälsovård, välfärd	14	4	167	39
Tjänster	15	8	19	22

1) Inkl. folkhögskola o. övr. utb. 2) Inkl. yrkeshögskolor o. universitet

Källa: ÅSUB Utbildning

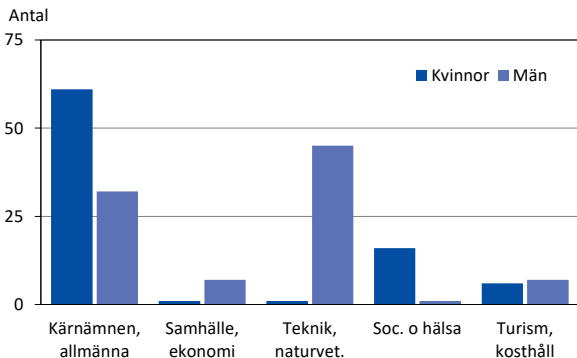

Lärare efter skolans utbildningsnivå 2020

Källa: ÅSUB Utbildning

Lärare på gymnasienivå och på Högskolan på Åland efter huvudsakligt undervisningsämne 2020

Källa: ÅSUB Utbildning

Låntagare på kommunalbiblioteken efter ålder 2020

Ålder	Antal		Könsfördelning %	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	6 970	3 901	64	36
-12	822	848	49	51
13-15	467	519	47	53
16-18	393	371	51	49
19-24	470	219	68	32
25-44	1 818	658	73	27
45-64	1 776	715	71	29
65-74	739	365	67	33
75+	485	206	70	30

Källa: Mariehamns stadsbibliotek

Antal utlån på kommunalbiblioteken 2020

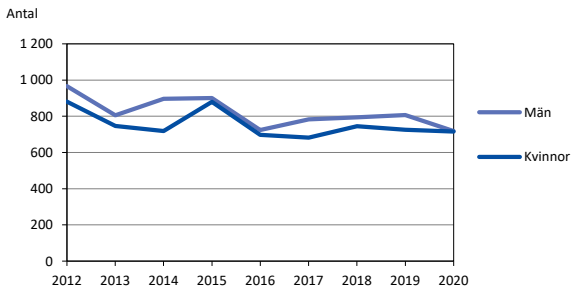
	Antal		Könsfördelning %	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	229 776	69 801	77	23
Facklitteratur	92 230	31 384	75	25
Skönlitteratur	137 546	38 417	78	22

Källa: Mariehamns stadsbibliotek

I statistiken har inte medtagits lån som gjorts av övriga, till exempel institutioner, daghem o.s.v.

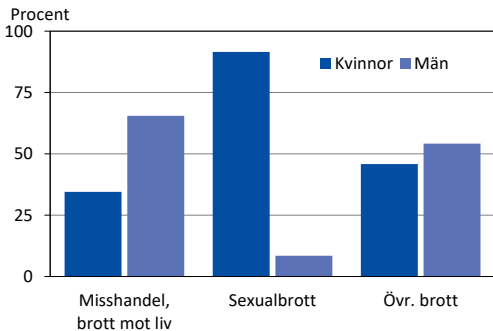

Forskarbesök på Ålands landskapsarkiv 2012–2020

Källa: Ålands landskapsarkiv

Andel kvinnor och män bland brottsoffren efter vissa brottstyper 2016–2020

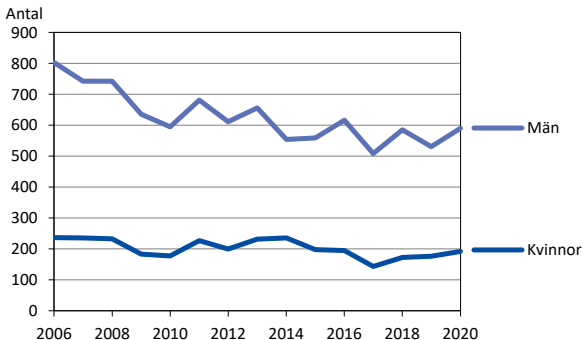
Källa: Statistikcentralen

Personer misstänkta för utredda brott mot strafflagen 2020

	Antal		Könsfördeln. %	
	K	M	K	M
Totalt	192	590	25	75
Egendomsbrott	19	73	21	79
Brott mot person	19	64	23	77
Sexualbrott	-	19	-	100
Brott mot samhälle	5	20	20	80
Trafikbrott	126	326	28	72
Övriga brott	23	88	21	79

Not: Personer utredda för flera brott ingår endast efter årets grövsta brott.

Källa: Statistikcentralen

Misstänkta för utredda brott mot strafflagen 2006–2020

Not: Personer utredda för flera brott ingår endast efter årets grövsta brott.

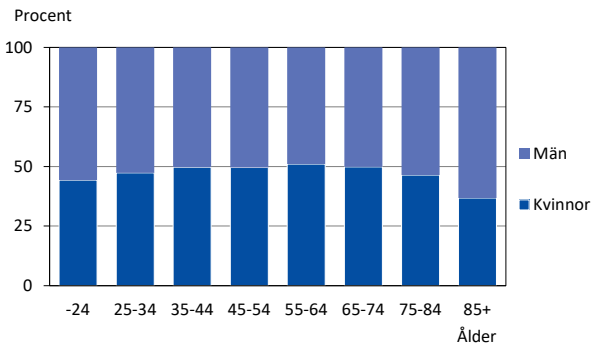
Källa: Statistikcentralen

Utfärdade körkort 2010 och 2020

Fordonsklass	2010		2020	
	K	M	K	M
Summa	360	544	314	470
Moped	98	74	114	121
Traktor	41	80	6	23
Motorcykel	6	34	7	62
Personbil	198	262	182	220
Lastbil, olika kombinationer	17	92	5	39
Buss	-	2	-	5

Källa: Fordonsmyndigheten

Andel kvinnliga och manliga körkortsinnehavare 31.12.2020 efter ålder

Källa: Fordonsmyndigheten

Nyttjande av Mariehamns stads fritidsanläggningar 2020

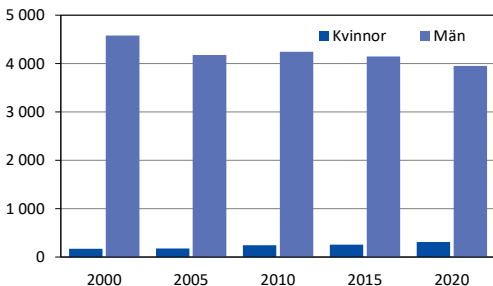
	Antal besök		Könsfördeln. %	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Summa	123 107	159 322	44	56
Idrottsgården	14 425	31 668	31	69
Islandia	10 101	25 021	29	71
Baltichallen	7 625	18 322	29	71
Bollhalla	39 182	22 311	64	36
Mariebad	28 588	24 419	54	46
Utomhusanläggningar	12 822	33 150	28	72
Ungdomsverksamheten	3 204	4 051	44	56
Ridanläggningar ¹⁾	7 160	380	95	5

1) Totalt 7 540 besökare. Könsfördelningen är uppskattad.

Källa: Mariehamns stad

Noteras bör att 2020 var ett speciellt år då anläggningarna i Mariehamn hölls stängda 2,5 månad för besökare och olika restriktioner till följd av covid-19-pandemin påverkade fritidsaktiviteterna.

Utgivna jaktkort 2000–2020

Källa: Landskapsregeringen, Skogsbruksbyrån

Inflytande och makt

Först på 2000-talet uppnådde kvinnorna de högsta politiska posterna i och med att en kvinna blev talman 2001 och det första kvinnliga lantrådet utsågs 2007. Samma år valdes också den första kvinnan till Ålands enda plats i Finlands riksdag. År 2003 bestod landskapsregeringen för första gången av lika många kvinnor som män och 2009 blev det kvinnlig majoritet.

För närvarande (2021) är lagtingets talman man, första vicetalmannen kvinna och andra vicetalmannen man. I landskapsregeringen är lantrådet kvinna och vicelantrådet man.

Tidigare hade män ett högre valdeltagande än kvinnor, men under 1980-talet gick kvinnorna om. Nu är det bara i åldrarna 80 år och över som männen röstar betydligt flitigare än kvinnorna. Kvinnornas försprång har ökat undan för undan, men minskade dock vid valet 2019 då rösträkningsaktiviteten sjönk något för båda könen i såväl lagtings- som kommunalvalet.

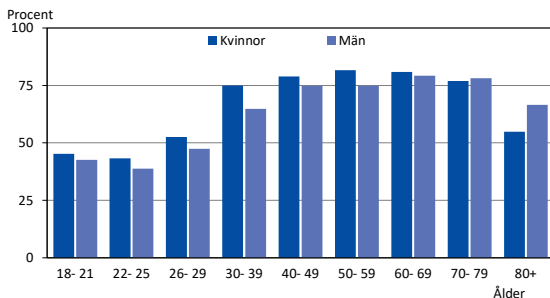
I kommunalvalet hade både kvinnor och män som är födda på Åland det högsta valdeltagandet samtidigt som skillnaderna mellan könen var minst i denna grupp. De röstberättigade som är födda utanför Norden hade det klart lägsta valdeltagandet.

Valdeltagande i lagtingsvalet efter region 2003–2019, procent

	Kvinnor					Män				
	2003	2007	2011	2015	2019	2003	2007	2011	2015	2019
Mariehamn	67	67	66	70	68	64	63	62	66	63
Landsbygden	70	71	70	74	73	67	67	65	69	71
Skärgården	74	77	78	79	80	71	73	70	70	72
Åland	69	70	69	73	71	66	66	65	68	68

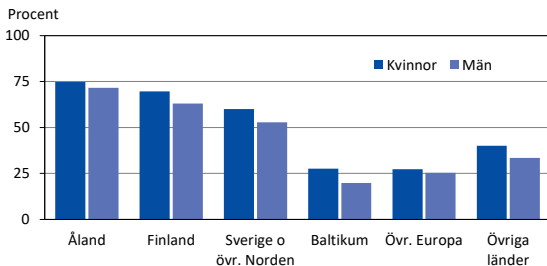
Källa: ÅSUB Val

Valdeltagande efter ålder i lagtingsvalet 2019

Källa: ÅSUB Val

Valdeltagande i kommunalvalet 2019 efter födelseland

Källa: ÅSUB Val

Lagtingsvalet och kommunalvalet 2019

Antal kandidater och de invalda efter parti

	Kandidater		Invalda	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Lagtingsvalet	85	154	9	21
Åländsk center	16	32	2	7
Liberalerna på Åland	19	20	3	3
Moderat Samling på Åland	10	19	1	3
Obunden Samling	8	34	-	4
Ålands socialdemokrater	17	17	3	-
Ålands framtid	6	13	-	1
Åländsk demokrati	-	10	-	1
Hållbart initiativ	9	9	-	2
Kommunalvalet	205	308	77	129
Åländsk center	32	70	12	34
Liberalerna på Åland	32	35	14	10
Moderat Samling på Åland	24	37	2	13
Obunden Samling	18	39	6	14
Ålands socialdemokrater	28	19	9	2
Ålands framtid	5	14	-	2
Åländsk demokrati	1	10	-	-
Hållbart initiativ	1	4	1	3
Övriga	64	80	33	51

Källa: ÅSUB Val

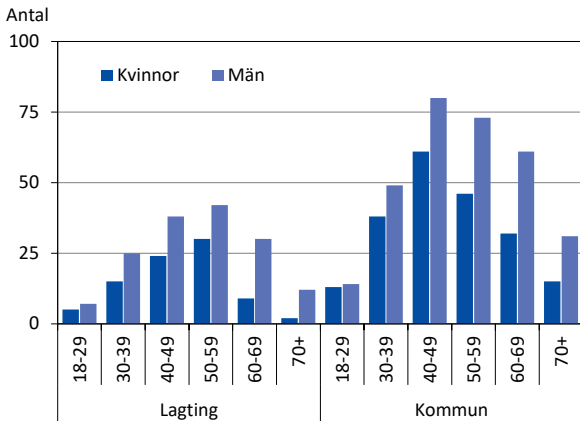
Lagtings-, kommunal- och riksdagsval 2015 och 2019
Procentuell könsfördelning av kandidater, röster och invalda

	Kvinnor	Män
2019		
Lagtingsval		
Kandidater	36	64
Röster på kand.	34	66
Invalda	30	70
Kommunalval		
Kandidater	40	60
Röster på kand.	38	62
Invalda	37	63
Riksdagsval		
Kandidater	40	60
Röster på kand.	9	91
Invalda	-	100
2015		
Lagtingsval		
Kandidater	40	60
Röster på kand.	41	59
Invalda	33	67
Kommunalval		
Kandidater	41	59
Röster på kand.	40	60
Invalda	38	62
Riksdagsval		
Kandidater	57	43
Röster på kand.	49	51
Invalda	-	100

Not: Antalet mandat som fördelas är 30 i lagtinget och 206 i kommunernas fullmäktige (2019). I Finlands riksdag har Åland en plats.

Källa: ÅSUB Val

Kandidater efter ålder i lagtings- och kommunalvalen 2019

Källa: ÅSUB Val

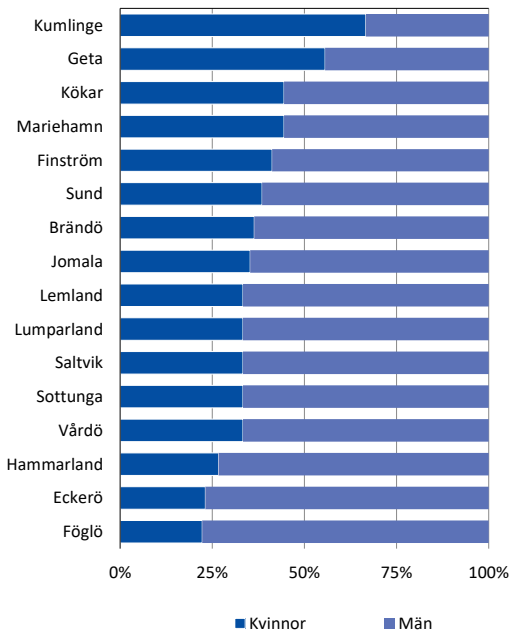
Antal medlemmar i lagtingsutskotten september 2021

Utskott	K	M	Ordf.	Viceordf.
Lag- och kulturutskottet	3	4	M	M
Finans- och näringsutskottet	1	6	M	M
Social- och miljöutskottet	1	6	K	M
Självstyrelsepolitiska nämnden	3	4	M	M

Källa: Ålands lagting

De flesta ärenden i lagtinget bereds i något av de tre permanenta specialutskotten. Självstyrelsepolitiska nämnden är ett rådgivande organ för lagtinget och landskapsregeringen i självstyrelsepolitiskt viktiga frågor och i frågor som rör Ålands externa relationer samt fungerar som samrådsorgan i fråga om övergripande EU-ärenden.

Könsfördelningen i kommunernas fullmäktige 2019

Källa: ÅSUB Val

Könsfördelningen i kommunernas fullmäktige efter region 1995–2019, procent

	1995	1999	2003	2007	2011	2015	2019
Mariehamn							
Kvinnor	37	33	44	41	26	37	44
Män	63	67	56	59	74	63	56
Landsbygden							
Kvinnor	38	38	30	36	33	36	35
Män	62	62	70	64	67	64	65
Skärgården							
Kvinnor	36	34	29	42	43	41	39
Män	64	66	71	58	57	59	61
Åland							
Kvinnor	37	37	32	38	35	38	37
Män	63	63	68	62	65	63	63

Källa: ÅSUB Val

Ordförande i kommunernas fullmäktige 2020

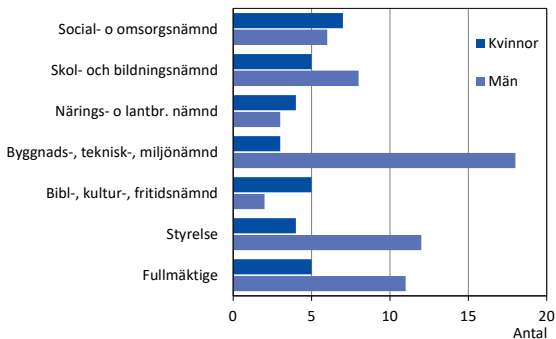
	Antal		Könsfördelning %	
	K	M	K	M
Mariehamn				
Ordförande	-	1	-	100
Viceordförande	1	1	50	50
Landsbygden				
Ordförande	3	6	33	67
Viceordförande	5	6	45	55
Skärgården				
Ordförande	2	4	33	67
Viceordförande	2	6	25	75

Källa: ÅSUB Val

Ledamöter i kommunstyrelserna 2020

	Antal		Könsfördelning %	
	K	M	K	M
Mariehamn				
Ledamöter	4	5	44	56
Ordförande	1	-	100	-
Viceordförande	1	1	50	50
Landsbygden				
Ledamöter	29	27	52	48
Ordförande	1	8	11	89
Viceordförande	6	4	60	40
Skärgården				
Ledamöter	15	18	45	55
Ordförande	2	4	33	67
Viceordförande	3	3	50	50

Källa: ÅSUB Val

Ordförande i kommunala organ 2020

Källa: ÅSUB Val

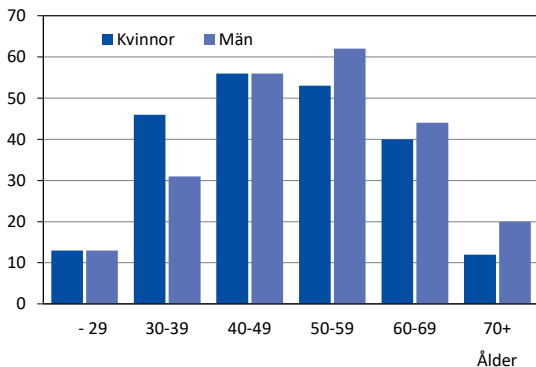
Antal ledamöter i kommunernas nämnder 2020

	Ledamöter		Därav ordf.	
	K	M	K	M
Bibl-, kultur-, fritidsnämnd	20	19	5	2
Byggn-, teknisk-, miljönämnd	57	70	3	18
Skol- o bildningsnämnd	39	36	5	8
Social- o omsorgsnämnd	40	32	7	6
Närings- o lantbr.nämnd	16	19	4	3

Källa: ÅSUB Val

Ledamöter i kommunstyrelser och nämnder efter ålder 2020

Antal

Källa: ÅSUB Val

Chefer inom privata sektorn 2012 och 2018, fördelning i procent

	2012		2018	
	K	M	K	M
Totalt	26	74	32	68
Verkst. dir, verks-, organisationschefer	14	86	20	80
Chefer inom föret. tjänster och admin.	50	50	53	47
Försäljn.- markn.för.- utveckl.chefer	30	70	41	59
Prod.chefer inom industri o. bygg m.m.	19	81	14	86
Chefer inom info.- o. kommunik.tekn.	11	89	28	73
Chefer inom utb, vård, omsorg o. finans.	36	64	46	54
Chefer inom annan service inkl. hot. o handel	36	64	33	67

Not: Uppgifterna gäller heltidsanställda chefer inom de företag som ingår i

ÅSUBs lönestatistik. Sjöfarten ingår inte.

Källa: ASUB Löner

Offentliga sektorns ledning 2012 och 2021, procent

	Mars 2012		Sept 2021	
	K	M	K	M
Landskapsregeringen				
Allmänna förvaltningen				
Avdelningschefer	33	67	33	67
Byråchefer	40	60	60	40
ÅHS				
Ledningsgrupp	40	60	75	25
Verksamhetschefer	37	63	43	57
Övriga fristående myndigheter och enheter	23	77	50	50
Kommuner och kommunalförbund				
Direktörer (ledande tjänstemän)	23	77	27	73

Not: Tabellen omfattar bara tjänstemän

Källa: Ålands landskapsregering, ÅHS, kommunerna

Ålands statistik- och utredningsbyrå

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, är en oberoende institution vars främsta uppgifter är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva forsknings- och utredningsverksamhet.

ÅSUB publicerar aktuell statistik inom de flesta samhällsområden. Tyngdpunkten i forskningen och utredningsverksamheten finns inom det samhällsekonomiska området men omfattar även andra samhällsfrågor. All statistik liksom alla rapporter och annat kunskapsunderlag publiceras på webbplatsen www.asub.ax. Där finns också temaingången Kvinnor och män, där könsrelaterade fakta finns samlade på ett lättillgängligt sätt.

Ansvarig för könsuppdelad statistik på ÅSUB är statistiker Gerd Lindqvist, e-post gerd.lindqvist@asub.ax eller telefon 018-25582.

UTGIVARE
Ålands landskapsregering
i samarbete med
Ålands statistik- och utredningsbyrå

PÄRMLAYOUT
Respons

TRYCK
Grano, 2021